

Историко-демографски промени в Северозападните Родопи – преселници и изселници през периода XVII–XX век

Георги Куманов
(Резюме)

В статията се спираме на историко-демографските промени в Северозападните Родопи, като се фокусираме само върху движението на населението – преселници и изселници. Ще потърсим тяхната динамика и детайли, за да стане възможно разгадаването на съвременните характеристики на музикалния и танцов фолклор на отделните конфесионални и етнически общности в разгледания район.

Поради оскъдната информация за първата половина на този период, само маркираме някои демографски промени. Големите трусове в Османската империя по време на размириците от края на XVIII век и последвалите го десетилетия слагат начало на по-късните процеси на преселване и изселване на населението от и в Северозападните Родопи. След Освобождението, а за този район особено през първите десетилетия на XX век, демографските промени са бурни, драматични и трагични. Силата на промените е толкова голяма, че води до смяна във властовия статус на общностите на българите мюсюлмани и българите християни, до нова етническа общност – армяните, и до нов фолклорен облик на района чрез променено съотношение на местни и преселници.

Втората половина на XX век носи нова промяна на района, свързана с индустриализацията и идеологизацията. Но преселниците в този район не успяват така силно и отчетливо да променят фолклорния облик, както в предходния период. Редица фактори – икономически, социални и особено политически, водят до значителна вълна от преселници българи мюсюлмани в Северна България, но тя също не успява да повлияе съществено на общата картина. През последните десетилетия миграционните процеси към поголемите градове, столицата и чужбина също не носят съществена промяна.

Ключови думи: преселници, изселници, демографски промени, българи мюсюлмани, армяни, българи християни

Георги Куманов
Исторически музей – Велинград
ул. „Владо Черноземски“, No 4
4600 Велинград, БЪЛГАРИЯ
g_kumanov@abv.bg